

**UCHWAŁA NR XLII/554/2022
RADY MIEJSKIEJ W ŁASKU**

z dnia 30 marca 2022 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny
w Gminie Łask za rok 2021**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583), części X uchwały Rady Miejskiej w Łasku Nr XX/245/2020 z dnia 27 kwietnia 2020 r. w sprawie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Łask na lata 2020-2022, zmienionej uchwałą Nr XXIV/296/2020 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 23 września 2020 r. uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Łask za rok 2021 stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Łasku

Robert Bartosik

Załącznik do uchwały Nr XLII/554/2022

Rady Miejskiej w Łasku

z dnia 30 marca 2022 r.

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W GMINIE ŁASK ZA ROK 2021

Wstęp

Każda znana nam społeczność ludzka, czy to teraźniejsza, czy traktowana w ujęciu historycznym, знаła instytucję rodziny. Rodzina jest więc podstawową komórką społeczną, stanowiącą niezbędny element właściwego funkcjonowania społeczeństw. Aby społeczeństwo było sile, musi się składać z całej rzeszy prawidłowo funkcjonujących rodzin.

Rodzina pełni szereg ważnych funkcji w życiu każdego człowieka, które to funkcje jak można zauważyć ewoluują wskutek przemian zachodzących w każdym społeczeństwie. Zainteresowanie rodziną nieustannie wzrasta, ponieważ wszelkie zmiany w przestrzeni społecznej, politycznej, prawnej, kulturowej czy medycznej, skutkują przemianami rodzin. Wyraźnie widoczne są też przeobrażenia w sposobie pojmowania instytucji małżeństwa, liczebności tworzonej rodziny, zaangażowania zawodowego jej członków, podziału ról w małżeństwie, trwałości więzi małżeńskiej oraz wypełniania swoich podstawowych funkcji. Współczesna rodzina poddana różnorodnym wpływom, zmienia się, zmieniając jednocześnie jednostki, a zmiany te są zarówno dodatnie, jak i ujemne.

Rodzina jest więc niezbędnym elementem społeczeństwa, bez niej żadna zbiorowość ludzka nie może prawidłowo funkcjonować. Jednakże ilość problemów, z jakimi przychodzi się zmagać współczesnej rodzinie jest olbrzymia, dlatego też tak ważne jest zauważanie i reagowanie na problemy, których doświadcza rodzina w zmieniających się czasach i wspieranie jej funkcjonowania. Wyrazem tego jest konieczność uświadamiania i podejmowania działań na różnych poziomach dla wspierania jej funkcjonowania i rozwoju, przy zaangażowaniu wszystkich instytucji zobowiązanych do jej wspierania i pomocy. Podejmowane działania powinny mieć na celu podtrzymywanie umiejętności uczestnictwa rodziny w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych, poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Gmina Łask realizuje „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Łask na lata 2020 – 2022,, który został przyjęty do realizacji uchwałą Nr XX/245/2020 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 27 kwietnia 2020 r. i uchwałą Nr XXIV/296/2020 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 23 września 2020 r. zmieniającą uchwałę Nr XX/245/2020 Rady Miejskiej w Łasku.

Program ten jest skierowany do wszystkich rodzin i dzieci zamieszkałych na terenie miasta i gminy Łasku, a w szczególności rodzin doświadczających problemów opiekuńczo – wychowawczych, zagrożonych umieszczeniem dzieci w rodzinie zastępczej lub pieczy zastępczej oraz rodzin, którym zostały odebrane bądź ograniczone prawa rodzicielskie. Celem głównym programu jest wspieranie rodzin poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

DZIAŁ I. ZAPEWNIENIE RODZINOM STABILIZACJI I POCZUCIA BEZPIECZEŃSTWA

SOCJALNEGO.

Rozdział I.

Udziałanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.

Pomoc społeczna według ustawy z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej - jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu wspieranie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, z którymi nie są w stanie sobie poradzić, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia. Funkcjonujący w naszym kraju system świadczeń rodzinnych ma na celu tworzenie warunków dla powstania i rozwoju rodziny, a zwłaszcza dla prawidłowego wypełniania funkcji rodzinnych, w szczególności: prokreacyjnej, opiekuńczej, wychowawczej, edukacyjnej i stanowi wsparcie dla rodzin gorzej sytuowanych w wychowaniu dziecka (dzieci), oraz w sytuacji kiedy w rodzinie znajduje się osoba niepełnosprawna wymagająca opieki i pomocy.

Ogólnie pojęta pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w godnych warunkach. Pozwala także zapobiegać trudnym sytuacjom życiowym, wspierając ich przy usamodzielnieniu się oraz integracji ze środowiskiem. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w formie finansowej, rzeczowej oraz w formie usług. Osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, które nie są w stanie sami przezwyciężyć, mogą zwrócić się o pomoc do instytucji pomocowych, jakimi są ośrodki pomocy społecznej. Wsparcia ze strony państwa mogą oczekiwać w przypadku np.: bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, uzależnienia, ale także w przypadku trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Przepisy ustawy o pomocy społecznej nie określają zamkniętego katalogu trudnych sytuacji. Również zdarzenia losowe, klęski żywiołowe lub ekologiczne czy sytuacje kryzysowe mogą być podstawą do ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej. Kiedy do trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny dochodzi jeszcze ubóstwo, można ubiegać się o pomoc finansową z zakresu pomocy społecznej. Rodziny ubogie to takie, w których zgodnie z obowiązującym do 31 grudnia 2021 r. kryterium dochodowym, miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał 528 zł. Dla osoby samotnej lub prowadzącej samotnie gospodarstwo domowe kryterium dochodowe wynosiło 701 zł.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasku w 2021 roku objął pomocą i wsparciem 375 rodzin zamieszkałych na terenie miasta i gminy Łasku, w tym 91 rodzin wiejskich, w których żyły ogółem 682 osoby. Liczba osób, którym w formie decyzji administracyjnej przyznano świadczenie wyniosła 487 osób. Ze świadczeń pieniężnych skorzystało 307 osób, w tym 81 osób i rodzin zamieszkałych w środowiskach wiejskich. Pomocą niepieniężną ogółem objęto 211 osób. Najliczniejszą grupę osób i rodzin ubiegających się o pomoc i wsparcie tj. 167 rodzin stanowią osoby i rodziny borykające się z długotrwałą lub ciężką chorobą. Z powodu bezrobocia z pomocy skorzystało 159 rodzin, z uwagi na orzeczoną niepełnosprawność 143 rodziny oraz z powodu ubóstwa 142 rodziny.

W 2021 r. pracownicy socjalni MGOPS w Łasku rozpoznali 106 nowych środowisk, natomiast 53 osoby i rodziny po dłuższym czasie ponownie ubiegały się o pomoc i wsparcie w tut. ośrodku pomocy. Celem rozeznania aktualnej sytuacji bytowej osób i rodzin ubiegających się o pomoc. W związku z udzieleniem pomocy finansowej socjalni 344 razy odwiedzili środowiska zamieszkania rodzin ubiegających się o świadczenia pieniężne. Z uwagi na pandemię koronawirusa, odwiedziny pracowników socjalnych w środowiskach zamieszkania osób i rodzin wymagających pomocy zostały ograniczone do wizyt niezbędnych, lub wymagających interwencji.

Rządowy program Rodzina 500 Plus ma za zadanie pomóc w wychowaniu dzieci poprzez przyznawanie świadczeń wychowawczych. Wypłacane świadczenia pieniężne mają posłużyć jako częściowe pokrycie kosztów związanych z zaspokojeniem potrzeb życiowych oraz wychowaniem dziecka.

W ramach powyższego programu w 2021 r. 2918 rodzin zamieszkujących na terenie miasta i gminy Łasku otrzymało wsparcie finansowe w ramach programu Rodzina 500 Plus. Liczba świadczeń wypłaconych w ramach tego programu wyniosła 54 542 na łączną kwotę 27 110 268,26 zł. Ze świadczeń rodzinnych w 2021 r. skorzystało 775 rodzin, w tym: z zasiłków rodzinnych 770 rodzin, zasiłków pielęgnacyjnych 499 rodzin, świadczeń pielęgnacyjnych 96 rodzin, specjalnego zasiłku opiekuńczego 23 rodziny, zasiłku dla opiekuna 2 rodziny, świadczeń rodzicielskich 64 rodziny, oraz 100 rodzin skorzystało z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka. Liczba wypłaconych świadczeń wyniosła 26 155 na łączną kwotę 6 500 794,28 zł. Ze świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego skorzystało 95 rodzin, wypłacono 1664 świadczenia na kwotę 653 697,48 zł.

Zgodnie z ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329) rodzinie w której urodzi się żywe dziecko z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przysługuje jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł. Nie jest ono uzależnione od dochodów osoby i rodziny. Wniosek składa się w terminie 12-miesięcy od narodzin dziecka, a warunkiem uzyskania świadczenia jest zaświadczenie lekarskie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę dziecka zagrażającą jego życiu. W 2021 r. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasku wypłacił 3 takie świadczenia w wysokości po 4 000,00 zł.

Uczące się dzieci i młodzież z rodzin zamieszkałych na terenie miasta i gminy Łasku, które znajdują się w trudnej sytuacji finansowej i życiowej mogą ubiegać się o świadczenia pieniężne. Pomoc tę reguluje ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2021 poz. 1915 ze zm.) i jest realizowana w postaci stypendiów i zasiłków szkolnych w celu wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Jak wynika z danych Wydziału Oświaty, Kultury, Promocji i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Łasku oraz danych MGOPS w Łasku, w 2021 roku pomocą materialną w postaci stypendium szkolnego objęto 86 uczniów zamieszkałych na terenie naszej gminy, na łączną kwotę 60 857,00 zł, z czego 11 953,00 zł to środki własne gminy, a 47 812,00 zł stanowią środki w ramach dotacji z budżetu państwa. Pomocą materialną w postaci zasiłków szkolnych objęto 4 uczniów, na ogólną kwotę 1 364,00 zł, środki własne gminy wyniosły 272,80 zł, a dotacja z budżetu państwa wyniosła 1091,20 zł. Koszt wykonania powyższych zadań za 2021 r. wyniósł ogółem kwotę 61 129,00 zł w tym: środki własne gminy wyniosły 12 225,80 zł, a dotacja z budżetu państwa stanowi kwotę 48 903,20 zł.

Karta Dużej Rodziny jest ogólnopolskim projektem wspierania rodzin wielodzietnych. Jest to system zniżek i różnych dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych jak i w firmach prywatnych. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Przysługuje ona niezależnie od uzyskiwanych dochodów rodzinom z co najmniej trójką dzieci:

- w wieku do ukończenia 18 roku życia,
- w wieku do ukończenia 25 roku życia, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej,
- bez ograniczeń wiekowych, w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, na czas wydanego orzeczenia.

Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Dozwolono karta jest wydawana rodzicom, którzy kiedykolwiek posiadali co najmniej 3 dzieci. W gminie Łask Kartę Dużej Rodziny w 2021 r. wydano 46 rodzinom, wkładającym się z 210 osób, którym wydano kartę. Koszt realizacji programu wyniósł 702,00 zł.

Jedną z form pomocy na rzecz osób i rodzin jest dodatek mieszkaniowy i energetyczny. Są to świadczenia pieniężne wypłacane przez gminę na rzecz wskazanych w ustawie z dnia 21.06.2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. z 2021 r. poz. 2021 ze zm.) oraz ustawie z dnia 10.04.1997 r. prawo energetyczne (Dz.U. z 2021 r. poz. 716 ze zm.), osób o niskich dochodach, w celu umożliwienia im zapłaty czynszu oraz pokrycia innych obciążających je wydatków za zajmowany lokal mieszkalny. W 2021 r. wydano 152 decyzje przyznające świadczenia w postaci zryczałtowanego dodatku energetycznego na łączną kwotę 12 306,13 zł oraz 543 decyzje dla 340 rodzin w ramach dodatku mieszkaniowego na łączną kwotę 652 634,28 zł.

Pracownicy socjalni MGOPS w Łasku angażowali się również w udzielanie pomocy w formie rzeczowej dla rodzin zamieszkujących w swoich rejonach opiekunów. Dokonywali zbiorów odzieży dziecięcej, którą przekazywali rodzinom potrzebującym. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasku ponownie podjął współpracę z Fundacją Aktywnego Kształcenia i Rekreacji Salix, dzięki której 22 dzieci z rodzin objętych wsparciem przez tut. ośrodek spędzało część wakacji na półkoloniach organizowanych w ŁDK w Łasku. Dzieci uczestniczyły w różnorodnych zajęciach tj. sportowych, pierwszej pomocy, ekologicznych, tanecznych, plastycznych, grach i zabawach integracyjnych. Jedną rodziną dzięki współpracy z 32 Bazą Lotnictwa Taktycznego w Łasku została obdarowana paczką Bożonarodzeniową. We współpracy ze Stowarzyszeniem Wiosna, 2 osoby samotne i 5 samotnych matek, które wychowują ogółem 15 dzieci, wytypowanych przez pracowników socjalnych zostało obdarowanych „szlachetną paczką”. Pomoc jaką otrzymały rodziny w postaci węgla, pralek, lodówek, odzieży i żywności, przeszła ich oczekiwania i stała się ogromnym wsparciem dla budżetów domowych. W okresie przedświątecznym 10 rodzin wielodzietnych i niepełnych, otrzymało pomoc finansową w postaci Bożonarodzeniowych paczek żywnościowych.

Rozdział 2.

Świadczenie pomocy w postaci posilków w ramach programu rządowego „Posilek w szkole i w domu” na lata 2019 - 2023.

W ramach Wieloletniego Rządowego Programu „Posilek w szkole i w domu”, w 2021 r. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasku objął pomocą 127 dzieci w formie 1 gorącego posiłku w szkołach i przedszkolach, liczba opłaconych posiłków wyniosła 11 178, a ich koszt ogółem wyniósł 53 623,00 zł. Opłacono też gorące posiłki dla 5 osób dorosłych, jak również śniadania i kolacje dla 4 dzieci przebywających w internatach i bursach szkolnych. W zakresie programu ośrodek pomocy udzielił także wsparcia finansowego w postaci zasiłków celowych na zakup żywności dla 129 osób i rodzin na kwotę 153 830,00 zł. Koszt realizacji programu w 2021 r. wyniósł ogółem kwotę 214 383,00 zł, a dofinansowanie gminy Łask wyniosło 100 323,00 zł. Z uwagi na pandemię koronawirusa i przerwy w uczęszczaniu do szkoły dzieci i młodzieży, główny cel programu jakim jest zapewnienie dzieciom gorącego posiłku w placówkach oświatowych nie w pełni mógł być zrealizowany.

Rozdział 3.

Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych

Pracownicy socjalni poprzez rozmowy ze swoimi klientami, wizyty w domach osób i rodzin obejmowanych wsparciem, w wielu przypadkach mają najlepsze rozeznanie w potrzebach tych środowisk, zwłaszcza osób starszych, niepełnosprawnych, a także dzieci, młodzieży i ich rodziców. Niejednokrotnie motywują osoby do wykonywania badań stanu zdrowia, pośredniczą w ustalaniu terminów wizyt i konsultacji lekarskich, oraz przeprowadzają rozmowy na temat zdrowego i higienicznego trybu życia swoich klientów. W prowadzonej pracy socjalnej dokonują diagnozy

sytuacji życiowej członków rodziny, określają obszary ewentualnych dysfunkcji, analizują wszelkie zmiany i organizują stosowną pomoc i wsparcie.

W minionym roku pracownicy socjalni MGOPS w Łasku 140 razy podejmowali kontakt i współpracę z placówkami oświatowymi w sprawie swoich klientów oraz 63 razy kontaktowali się z placówkami służby zdrowia.

Monitorowaniem funkcjonowania rodzin, zwłaszcza w zakresie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej pracownicy socjalni w 2021 r. obejmowali łącznie 32 rodziny, w których wychowywało się 69 dzieci. Podejmowano w tym zakresie szereg działań, między innymi: nawiązanie kontaktu z przychodniami lekarskimi tj., pielęgniarkami środowiskowymi, lekarzami pediatrami i innymi specjalistami, punktami szczepień, w celu kontroli czy rodzice dokonują obowiązkowych szczepień i realizują zalecone badania. Pracownicy socjalni pomagali również w wyznaczaniu terminów wizyt w poradniach specjalistycznych i szpitalach specjalistycznych. Zwracali się do pielęgniarek środowiskowych o wizyty domowe u rodzin wykazujących problemy w opiece i dbałości o stan zdrowia dzieci. Podjęto współpracę z położną w zakresie pomocy i wsparcia matki w okresie popołożowym i nauki właściwej pielęgnacji niemowlęcia. W związku z prowadzoną procedurą Niebieskiej Karty w przypadku 1 rodziny współdziałano z pielęgniarką środowiskową w zakresie stanu zdrowia dziecka. Współpracowano też ze szkołą, szpitalem specjalistycznym w Łodzi i w Warszawie odnośnie stanu zdrowia i potrzebnej pomocy i wsparcia dla dziecka wychowującego się w rodzinie niepełnej. Kolejną formą wsparcia była pomoc 2 rodzinom w skompletowaniu i złożeniu niezbędnej dokumentacji w celu uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności lub ustalenia stopnia niepełnosprawności dla dziecka do 16 roku życia i powyżej 16 roku życia. W tym celu nawiązano współpracę z PCPR w Złotowie, POW w Łasku i Placówką w Jastroniu. Pracownicy socjalni pomimo panującej pandemii koronawirusa motywowali rodziców do podejmowania działań w celu poprawy sytuacji zdrowotnej swoich dzieci, nie zawieszania leczenia, jak również wyrównywania deficytów edukacyjno – rozwojowych.

W trakcie diagnozowania sytuacji rodzin wykazujących problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, można było zauważyć, że rodzice mają niską świadomość, jak ważne jest systematyczne dbanie o zdrowie i higienę swoich dzieci. Pracownicy socjalni mobilizowali rodziców do realizowania zaniechanych wizyt lekarskich, edukowali rodziców w zakresie prawidłowej higieny. Szczególnym monitoringiem w zakresie sytuacji zdrowotnej objęto 6 rodzin.

Pomimo panującej pandemii koronawirusa, wprowadzaniu nauczania zdalnego w placówkach oświatowych, pracownicy socjalni pozostawali w stałym kontakcie z dyrektorami szkół, wychowawcami oraz pedagogami szkolnymi. W 6 przypadkach umówiono spotkania rodziców z dziećmi w Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Łasku, a w 2 przypadkach skierowali rodziców na konsultacje z psychologiem w Punkcie Konsultacyjnym przy MGOPS w Łasku. W związku z wprowadzaniem zdalnym nauczaniem w szkołach, podejmowano współpracę z wychowawcami i pedagogami szkolnymi odnośnie uczestnictwa dzieci w zajęciach, pośredniczono w 1 przypadku w wypożyczeniu sprzętu komputerowego dla dziecka, celem realizowania obowiązku szkolnego.

Rozdział 4.

Poradnictwo i praca socjalna świadczona przez pracowników socjalnych MGOPS w Łasku

Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi oraz rozwinięcia lub wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej. Praca socjalna prowadzona jest w oparciu o dokonanie diagnozy sytuacji klienta przez pracownika socjalnego, opracowanie planu pomocy i wsparcia w zależności od indywidualnej sytuacji oraz posiadanego potencjału osoby lub rodziny. Przysługuje ona wszystkim osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód. Praca socjalna jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej. Kontrakt socjalny jest pisemną umową zawartą pomiędzy osobą ubiegającą się o pomoc, a pracownikiem socjalnym określającą uprawnienia i zobowiązania stron zmierzające do przezwyciężenia trudnej sytuacji danej osoby lub rodziny. Kontrakt przyczynia się do odzyskania zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, prawidłowego pełnienia ról społecznych. W przypadku odmowy zawarcia kontraktu, niedotrzymania jego postanowień, niezasadnionej odmowy podjęcia pracy itp., ośrodek pomocy społecznej może odmówić pomocy finansowej lub ją wstrzymać.

Poradnictwo socjalne jest formą pomocy na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji rodzinnej, finansowej, zdrowotnej lub mieszkaniowej. Obejmuje organizowanie pomocy, udzielanie porad, kierowanie do właściwych instytucji, współpracę z organizacjami, które odpowiadają za organizowanie pomocy społecznej. Pomoc w formie poradnictwa socjalnego realizowana jest przez pracowników socjalnych, w ramach ich obowiązków służbowych, w szczególności poprzez:

- udzielanie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osób i rodzin,
- wsparcie w uzyskaniu pomocy ze strony właściwych instytucji państwowych, samorządowych i organizacji pozarządowych oraz wspieranie w ubieganiu się o taką pomoc,
- udzielanie zainteresowanym informacji o przysługujących im prawach i uprawnieniach,
- pomoc w kompletowaniu dokumentów niezbędnych do uzyskania świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego,
- pomoc w uzyskaniu wsparcia psychologicznego, prawnego i innych form pomocy,
- pomoc w staraniach o ustalenie stopnia niepełnosprawności,
- udzielanie porad w samodzielnym rozwiązywaniu problemów,
- informowanie osób dotkniętych przemocą w rodzinie o przysługujących im prawach i formach pomocy,
- wsparcie w sytuacjach związanych z problemami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

W zakresie szeroko rozumianej pracy socjalnej i poradnictwa socjalnego w 2021 r. pracownicy socjalni 1361 razy podejmowali czynności z zakresu pracy socjalnej i poradnictwa socjalnego w stosunku do osób i rodzin zamieszkających na terenie miasta i gminy Łasku, w tym 463 osób i rodzin zamieszkających w rejonach wiejskich. W celu rozwiązania trudnej sytuacji życiowej rodzin zawarto 10 kontraktów socjalnych, w tym 3 kontrakty (B) w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu i 7 kontraktów (A) w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej. Kontraktami socjalnymi zostało objętych łącznie 17 osób. Z dokonanych ocen realizacji kontraktów socjalnych przez pracowników socjalnych wynika, że w 6 przypadkach poczynione ustalenia zostały częściowo zrealizowane przez Klientów i dotyczyły one głównie rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy i poszukiwania zatrudnienia. Pozostałe osoby mimo podjęcia się zobowiązań w ramach kontraktu, nie zrealizowały założonych celów.

DZIAŁ II.
UDZIELANIE WSPARCIA I POMOCY RODZINOM PRZEŻYWAJĄCYM TRUDNOŚCI
W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZEJ ORAZ POPRAWA
JAKOŚCI SPRAWOWANEJ OPIEKI NAD DZIEĆMI PRZEZ RODZICÓW
BIOLOGICZNYCH

Rozdział 1.

Objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą i wsparciem.

Osoby i rodziny wymagające specjalistycznego wsparcia mogły korzystać z pomocy specjalistów zatrudnionych w Punkcie Konsultacyjnym, mieszczącym się w Łasku przy ul. Stefana Batorego 31.

Punkt Konsultacyjny jest jednostką poradnictwa specjalistycznego w rozumieniu art. 46 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej i odgrywa ważną rolę w lokalnym systemie pomocy i wsparcia dla osób potrzebujących. Punkt Konsultacyjny w ciągu ostatnich lat znacząco zmodyfikował swoją rolę i zakres porad, udzielając pomocy następującym grupom klientów: osobom uzależnionym, współuzależnionym, doświadczającym przemocy w rodzinie i osobom stosującym przemoc. Oznacza to, że świadczona pomoc stała się bardziej interdyscyplinarna, zarówno pod względem jakości jak i zakresu świadczonych usług oraz pod względem specyfiki osób, które trafiają do punktu. Wsparcie dla wyżej wymienionych osób w 2021r. udzielane było przez: psychologa, pedagoga, prawnika i terapeutę uzależnień.

Celem głównym Punktu Konsultacyjnego jest:

1. poradnictwo i doradztwo psychologiczne,
2. wsparcie i motywowanie,
3. działalność profilaktyczna, edukacyjna i informacyjna.

Powyższe cele realizowane są przede wszystkim poprzez indywidualną pracę z klientem. Wszelkie usługi świadczone przez zatrudnionych w Punkcie specjalistów są nieodpłatne, anonimowe i skierowane do mieszkańców miasta i gminy Łasku. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ma na celu przede wszystkim zapobieganie degradacji rodziny i pomóc jej w wyjściu z kryzysu poprzez udzielanie porad i wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych różnymi problemami.

W celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się choroby COVID-19 wywołanej wirusem SARS-CoV-2, specjaliści zatrudniani w Punkcie Konsultacyjnym udzielali wsparcia w postaci indywidualnych porad i konsultacji z zachowaniem reżimu sanitarnego, jak również w formie teleporad, których ogółem było 14.

Wsparciem w formie poradnictwa specjalistycznego w 2021 r. objętych zostało 241 osób i rodzin, udzielono ogółem 638 porad, natomiast wsparcie prawne otrzymały 152 osoby. Główne problemy, z jakimi w okresie od stycznia do grudnia 2021r. zgłaszały się osoby i rodziny do Punktu Konsultacyjnego w Łasku to:

- problemy związane z uzależnieniem własnym i członka rodziny - 54 osoby,
- kryzysy osobiste, małżeńskie i rodzinne -107 osób,
- przemoc domowa – 33 osoby,
- problemy szkolne i rówieśnicze – 2 osoby,
- trudności z emocjami, lęki, depresje, poczucie osamotnienia – 12 osób,
- problemy opiekuńczo – wychowawcze z dziećmi – 33 osoby.

Zatrudniony w Punkcie Konsultacyjnym psycholog uczestniczyła także w spotkaniach Grup Roboczych w ramach procedur Niebieskiej Karty w 15 rodzinach. Wspólnie z pracownikami socjalnymi odbyła również 12 wizyt w środowisku zamieszkania osób i rodzin potrzebujących fachowego wsparcia.

Głównym zadaniem Punktu Konsultacyjnego jest informowanie, motywowanie oraz wspieranie osób, które chcą poradzić sobie z nałogiem, problemami osobistymi, opiekuńczo – wychowawczymi, czy przemocą w rodzinie.

Rozdział 2.

Motywanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej

Rodzina jest podstawowym środowiskiem życia człowieka, wywierającym wpływ na jego rozwój osobisty oraz funkcjonowanie społeczne i emocjonalne. Jednym z mierników dobrej funkcjonującej rodziny jest jej niezależność od czynników patologicznych, w tym zwłaszcza od nałogów - alkoholizmu, narkomanii, przemocy fizycznej i psychicznej, dewiacji, chorób psychicznych, itp. We współczesnym świecie istnieje wiele zagrożeń oraz zjawisk o charakterze destrukcyjnym, które mogą dotknąć każde ognisko domowe. Jednym z nich są niewątpliwie te związane z alkoholizmem, które powodują poważne szkody dla całej rodziny. Wiąże się one ze stanem chronicznego napięcia i przeciążenia emocjonalnego, a te z kolei przejawiają się w poczuciu strachu, lęku, gniewu, smutku, wstydu i upokorzenia. Choroba alkoholowa obciąża bowiem nie tylko jednostkę, która jest uzależniona od alkoholu, ale również wszystkie osoby funkcjonujące w najbliższym otoczeniu alkohola.

Zgodnie z obowiązującymi w Polsce przepisami, leczenie uzależnienia od alkoholu jest dobrowolne. Wyjątkiem jest sytuacja sądowego zobowiązania do leczenia. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. 2021 poz. 1119) reguluje leczenie osób uzależnionych od alkoholu. Leczenie zaburzeń wynikających z używania alkoholu jest bezpłatne, również dla osób które nie posiadają dostępu do świadczeń zdrowotnych. Przepisy prawa nie dają możliwości nałożenia przymusowego leczenia. Sąd wydając postanowienie, zobowiązuje jedynie uczestnika do podjęcia leczenia, a jedyny przymus stosowany jest na etapie doprowadzania osoby uzależnionej od alkoholu na badanie przez biegłego, na rozprawę i do placówki leczniczej. Wniosek do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego mogą złożyć jedynie Gmina Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Prokuratura.

Istotną działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stanowi więc rozpatrywanie wniosków o podjęcie działań zmierzających do zobowiązania osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego. Wniosek taki może zostać złożony przez członka rodziny osoby uzależnionej, pracownika socjalnego, Policję, Prokuraturę. Istnieje jednak konkretne przesłanki o charakterze społecznym, z których przynajmniej jedna musi być spełniona, aby wniosek był zasadny: osoba nadużywająca alkoholu powoduje rozpad więzi rodzinnych, uchyla się od pracy, demoralizując nieletnich, albo systematycznie zakłóca spokój i porządek publiczny.

Z danych uzyskanych od Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łasku w 2021 r. wpłynęło 15 nowych wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego oraz rozpatrywano 13 wniosków z roku 2020. Na zlecenie Gminnej Komisji, pracownicy socjalni Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łasku w 6 przypadkach podejmowali rozoznanie sytuacji życiowej rodzin, których członkowie kierowani byli na leczenie odwykowe i udzielali stosownego wsparcia. W 2021 r. Komisja skierowała 13 wniosków do Sądu Rejonowego w Łasku Wydział Rodzinny i Nieletnich, który w oparciu o opinie biegłych zobowiązuje osobę uzależnioną do podjęcia leczenia odwykowego. Sąd w swoim postanowieniu wskazuje, czy osoba ma być objęta leczeniem stacjonarnym, czy też ambulatoryjnym oraz czy nad wykonaniem postanowienia ma czuwać kurator sądowy. W przypadku 9 osób prowadzono monitoring z uwagi na podjętą współpracę tych osób z Poradnią Odwykową, Punktem Konsultacyjnym bądź Stowarzyszeniem Absztymentu Klubu „Merkury”. Wniosek jednej osoby pozostał nierozpatrzony z uwagi na aktualny obowiązek spełniania zobowiązań do leczenia odwykowego, a w przypadku 5 wniosków odstąpiono od podejmowania działań z uwagi na zgon osoby, brak przesłanek, lub brak właściwości miejscowej. Na wniossek

Prokuratury Rejonowej w Łasku pracownicy socjalni rozpoznali 33 środowiska osób wobec których prokuratorzy wystąpili z wnioskami o zastosowanie leczenia odwykowego.

Podejmowane działania przez GKRPA w Łasku mają za zadanie wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin, pomoc rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych oraz propagowanie zdrowego stylu życia.

Specjaliści zatrudnieni w Punkcie Konsultacyjnym w Łasku w 2021 r. udzielili wsparcia 54 osobom i rodzinom, borykającym się z uzależnieniem lub współuzależnieniem od alkoholu.

Przemoc w rodzinie była i jest obecna we wszystkich społeczeństwach bez względu na panujący ustrój polityczny, czy też poziom rozwoju gospodarczego. Występuje często i przybiera najróżniejsze formy prowadząc zawsze do nieodwracalnych zmian w psychice osoby, której dotyczy, powodując ból i cierpienie, tym bardziej że pochodzi od osób najbliższych, stanowiących rodzinę.

Zgodnie z art. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc w rodzinie to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie bądź zaniechanie działania, które narusza prawa bądź dobra osobiste członków rodziny lub osób wspólnie zamieszkujących albo gospodarujących, w szczególności jeśli zachowania te narażają te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszają ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodują szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołują cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Podejmowanie interwencji wobec rodziny dotkniętej przemocą w rodzinie odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura "Niebieskie Karty" to instytucjonalne narzędzie służące do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. To nie tylko dokument, ale ogół podejmowanych działań w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Na terenie Miasta i Gminy Łasku funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny do zadań którego należy min. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, czy inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie.

Do końca grudnia 2021 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęły 34 Niebieskich Karty A. We wszystkich przypadkach karty zostały sporządzone przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Łasku, powołano 26 grup roboczych. Członkami Grup Roboczych w każdym przypadku byli pracownicy socjalni z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łasku i policjanci z Zespołu Dzielnicowych Komendy Powiatowej Policji w Łasku. Ponadto w 8 sprawach powołano na członka grupy, przedstawiciela z Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Łasku, w 3 sprawach przedstawiciela oświaty oraz w 10 sprawach psychologa z Punktu Konsultacyjnego.

Powołane Grupy Robocze w 2021 roku na swoich posiedzeniach spotkały się 34 razy. Na koniec 2021 roku zostało do rozpatrzenia 8 procedur w 2021 r.

Rozdział 3.

Przydzielanie rodzinom wsparcia asystenta rodziny

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie zastępczym, rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, borykające się z problemami opiekuńczo – wychowawczymi mogą otrzymać wsparcie od gminy w formie asystenta rodziny, bądź zostać objęte pomocą rodziny wspierającej.

Asystent rodziny ma za zadanie pracę z rodziną w pokonywaniu nie tylko ich problemów wychowawczych, lecz także w pokonywaniu trudności życia codziennego. Wspiera rodziców w wypełnianie ról społecznych, aby doprowadzić do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej rodziny i nie dopuścić do umieszczania dzieci poza rodziną biologiczną w placówkach lub rodzinach zastępczych. Jeśli dzieci znajdują się pod pieczą zastępczą, rolą asystenta jest działanie na rzecz ich jak najszybszego powrotu do rodziny. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną za jej zgodą i z jej

aktywnym udziałem, motywując rodzinę do aktywnego współdziałania w realizacji wspólnie

W okresie od stycznia do marca 2021 r. zatrudniony w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Łasku asystent rodzinny obejmował wsparciem 12 rodzin zamieszkałych na terenie miasta i gminy Łasku, w których wychowywało się 29 dzieci, prowadził też monitoring 4 rodzin, które zakończyły współpracę z asystentem rodziny w grudniu 2020 r.

Asystentura objęła pięć rodzin pełnych i siedem rodzin niepełnych, w których dzieci pozostawały pod opieką matki. W dwóch rodzinach dzieci zostały czasowo zabezpieczone w Placówce Opiekunco - Wychowawczej. W dziedzinie rodzinach nadzór sądowy prowadzili kuratorzy społeczni i zawodowi. Ze wsparcia asystenta rodziny z zakresu tzw. ustawy „za życiem”, w minionym roku nie korzystała żadna z rodzin. Większość rodzin korzystała we wcześniejszych latach lub w 2020 r. ze wsparcia asystenta rodziny. Asystent dokonywał analizy sytuacji rodziny i wspólnie z nią tworzył plan pracy, określający cel główny współpracy i cele szczegółowe oraz działania służące poprawie sytuacji rodziny, terminy realizacji poszczególnych działań i oczekiwane efekty. W miarę potrzeb, dokonywane były aktualizacje planu pracy z rodziną (we współpracy z pracownikiem socjalnym i zatwierdzone przez Kierownika MGOPS w Łasku).

Wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta przeżywały trudności w wypełnianiu funkcji opiekunco-wychowawczych. Ponadto powodami trudnej sytuacji życiowej rodzin wspieranych pomocą asystenta były: ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność. W związku z pandemią koronawirusa praca asystenta odbywa się głównie w formie zdalnej, tzn. kontaktów telefonicznych i mailowych z rodzinami objętymi wsparciem. W wyjątkowych przypadkach asystent odwiedzał rodziny w ich środowisku zamieszkania, jak również spotykał się z członkami rodzin w siedzibie ośrodka na indywidualnych rozmowach wspierając poszczególne osoby. Asystent rodziny ściśle współpracował z pracownikami socjalnymi, wzajemnie uzupełniając się w zakresie posiadanej wiedzy jak i doświadczenia w pracy z daną rodziną, celem podejmowania jednolitego kierunku działań, aby osiągnąć jak najbardziej zadawalające wyniki, a tym samym jak najlepiej pomóc rodzinom wymagającym wsparcia.

Asystent rodziny wspierał rodziny, aby w przyszłości samodzielnie potrafiły pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Wpajał rodzinom umiejętności wychowawcze oraz umiejętności organizacji dnia codziennego, w tym podziału obowiązków między poszczególne członkami rodziny, zachęcał do okazywania dzieciom miłości i troski. Motywował rodziców do dbałości o edukację i rozwój dziecka, do częstego kontrolowania osiągnięć szkolnych dzieci, zwłaszcza w okresie pandemii i zdalnego nauczania. Utrzymywał też kontakty z nauczycielami, pedagogami szkolnymi, Poradnią Psychologiczną – Pedagogiczną, placówkami służby zdrowia i kuratorami sądowymi. Działania asystenta rodziny w okresie pandemii i ograniczonych wizyt w środowisku znacznie utrudniały współpracę, a co za tym idzie uzyskiwanie zamierzonych efektów. Trzymiesięczna praca asystenta z rodziną, była zbyt krótkim czasem, aby osiągnąć znaczące efekty, mając na uwadze wielość problemów występujących w rodzinach. Dalszą współpracę z rodzinami kontynuowali pracownicy socjalni, bowiem mimo ogłoszonego naboru, nikt nie zdecydował się na podjęcie pracy w charakterze asystenta rodziny.

Rozdział 4.

Wsparanie rodzin w organizowaniu czasu wolnego dzieciom po zajęciach szkolnych, pomoc w nauce, nadtrabaniu zaległości szkolnych, rozwijanie zainteresowań i pasji dzieci i młodzieży

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jednym z zadań obywatelskich gminy jest prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekunco – wychowawczych. Z uwagi na panującą pandemię koronawirusa działalność placówek wsparcia dziennego była zawieszona do końca września 2021 r. W nowym roku szkolnym działalność Placówki Wsparcia Dziennego wraz z filiami została wznowiona od 11 października 2021 r.

Głównym zadaniem prowadzonych placówek jest zapewnienie dzieciom bezpiecznych i atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego od zajęć szkolnych, wyrównywanie szans edukacyjnych i społecznych. W każdej placówce prowadzone są zajęcia profilaktyczne, ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki uzależnień oraz zajęcia wychowawcze.

Ze względu na panującą pandemię koronawirusa wychowankowie placówek w okresie od października do grudnia 2021 r. nie byli też objęci pomocą w formie dożywiania. Podczas pobytu w placówkach dzieci korzystały ze wsparcia i pomocy wychowawców w odrabianiu lekcji, nadrobianiu zaległości szkolnych. Miały możliwość korzystania z komputerów oraz pomocy dydaktycznych w postaci słowników, lektur i encyklopedii. W wolnym czasie korzystały z różnorodnych gier edukacyjnych, puzzli i zabawek. Panująca pandemia w znacznym stopniu ograniczyła możliwości urozmaicania zajęć, organizowania zabaw, gier i spacerów.

Celem prowadzonych placówek jest również niesienie pomocy dzieciom w pokonywaniu i rozwiązywaniu trudności życiowych, rodzinnych, szkolnych, stała współpraca z rodziną wychowanka, szkołami, doradztwo psychologiczne – pedagogiczne.

Rozdział 5.

Pozyskiwanie kandydatów do współpracy w celu pełnienia funkcji rodzin wspierających

Asystent rodziny i pracownik socjalny w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, mogą podejmować działania mające na celu aktywizację lokalnego otoczenia rodziny przeżywającej problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i objęcie rodziców biologicznych wsparciem przez rodziny wspierające w sprawowaniu przez nich opieki i wychowaniu dzieci.

Rodzina wspierająca to rodzina posiadająca odpowiednie predyspozycje osobowościowe, znajdująca się w bezpośrednim otoczeniu dziecka (sąsiedzi, krewni, znajomi, przyjaciele) i gotowa objąć pomocą w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych inną rodzinę, przeżywającą trudności. Rodziną wspierającą mogą być więc osoby spokrewnione, jak i osoby pochodzące ze środowiska sąsiedzkiego czy też przyjaciele, którzy znają rodzinę i interesują się jej sytuacją oraz są gotowi jej pomóc. Rodzina wspierająca ma więc na celu aktywną pomoc w przezwyciężeniu trudnych sytuacji w rodzinie wspieranej.

Rada Miejska w Łasku w dniu 28.10.2020 r. podjęła uchwałę Nr XXV/320/2020 dotyczącą „ustalenia zasad ustanawiania rodziny wspierającej i określenia zasad zwrotu kosztów ponoszonych przez rodziny wspierające w związku z udzielaniem pomocy rodzinom wspieranym”.

Pomimo propagowaniu idei rodzin wspierających w środowisku lokalnym przez pracowników socjalnych i asystenta rodziny, zamieszczonego ogłoszenia o naborze kandydatów na rodziny wspierające na stronie internetowej Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łasku i tablicach informacyjnych, w 2021 r. nie wpłynęły do tut. ośrodka żadne kandydatury do podjęcia się tej roli. Informacje dotyczące naboru kandydatów na rodziny wspierające przekazano również do placówek oświatowych i placówek służby zdrowia funkcjonujących na terenie gminy. W związku z brakiem kandydatów do pełnienia tych ról, w 2021 roku nie organizowano w tym zakresie stosownych szkoleń i nie poniesiono wydatków związanych z finansowaniem kosztów udzielanej pomocy przez rodziny wspierające.

DZIAŁ III.

DOSKONALENIE SYSTEMU WSPÓŁPRACY POMIĘDZY INSTYTUCJAMI I PODMIOTAMI DZIAŁAJĄCYMI NA RZECZ RODZINY

Rozdział 1.

Współpraca instytucjonalna na rzecz rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe oraz monitoring sytuacji dzieci w tych rodzinach

Głównym założeniem i istotą systemowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny jest praca z całą rodziną, w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy i współdziałania odpowiednich służb

publicznych, organizacji pozarządowych i innych podmiotów zajmujących się pomaganiem rodzinie. Ważną zasadą jest też jawność działań realizujących zadania publiczne w zakresie wspierania rodziny, jak też poszanowanie godności wszystkich osób.

Rodzinę przeżywającą problemy opiekunczo – wychowawcze w zależności od ich funkcjonowania i rozwoju mają różne potrzeby wsparcia. Najczęściej są to rodziny wieloprotymowe, z różnym wymiarem spraw wymagających działań pomocowych, także z zakresu innych instytucji, np. ochrony zdrowia, edukacji, sądownictwa. W skutecznym oddziaływaniu i pomocy na rzecz tych rodzin ważna jest konieczność zachowania logicznego ciągu pomocy, lub wdrożenia kilku procedur pomocowych jednocześnie. Dlatego też niezwykle ważna jest współpraca instytucjonalna na rzecz rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe. Powołując się na ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, obowiązek wspierania rodziny spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej, które to realizują ten obowiązek między innymi we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami, policją, podmiotami oświaty i leczniczymi, kościołami czy organizacjami społecznymi. Możliwość współpracy z tymi podmiotami, które mogą posiadać informacje o potencjalnych beneficjentach pomocy społecznej, zapewnia pełną i skuteczną identyfikację, a następnie ocenę sytuacji osób potrzebujących pomocy.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasku realizując zadania z zakresu pomocy społecznej w 2021 r. podejmował 676 razy współpracę z instytucjami i organizacjami. Najczęściej współpracował z dzielnicowymi Komendy Powiatowej Policji w Łasku, kuratorami sądowymi, placówkami oświatowymi, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łasku, Powiatowym Urzędem Pracy w Łasku, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łasku, innymi jednostkami pomocy społecznej, a także organizacjami i stowarzyszeniami działającymi na rzecz osób potrzebujących pomocy takimi jak: Centrum Wsparcia Społecznego Schronisko dla Osób Bezdomnych w Biłgoraju, stowarzyszeniem Monar Schronisko dla Osób Bezdomnych w Malen, Fundacja Magnificat, Fundacja TVN” nie jesteś sam” oraz łaskimi parafiami. Zdecydowanie najczęstszą formą współpracy była wymiana informacji, opinii i doświadczeń, pomiędzy instytucjami.

W celu rozwiązania trudnych sytuacji życiowych swoich podopiecznych, pracownicy socjalni w 177 przypadkach podejmowali współpracę z dzielnicowymi KPP w Łasku, w 156 przypadkach nawiazano współpracę z instytucjami państwowymi i samorządowymi, w 140 przypadkach z placówkami oświatowymi i w 117 przypadkach z Sądem Rodzinnym i kuratorami sądowymi. W 2021 r. ponownie podejmowano współpracę z sołtysami i środowiskiem sąsiedzkim wielu rodzin, które potrzebowały pomocy i wsparcia w czasie domowej kwarantanny, z powodu zakazów lub konieczności pozostawania w izolacji w związku z pandemią koronawirusa. Współpraca środowisk lokalnych oraz indywidualnych osób jest niezwykle budująca i cenna dla społeczności.

W ramach współpracy MGOPS w Łasku z Komendą Powiatową Policji, pedagogami i przedstawicielem służby zdrowia jak również Stowarzyszenia Abstynentów, należy wymienić prowadzenie procedury Niebieskiej Karty i ucześnictwo w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego. W celu wspierania i monitorowania rodzin w zakresie wypełniania przez nich funkcji opiekunczo – wychowawczych, pomimo pandemii koronawirusa, pracownicy socjalni w 2 przypadkach wraz z dzielnicowymi KPP w Łasku odwiedzali rodziny zamieszkałe na terenie miasta i gminy Łasku. Także w przypadku jednej rodziny pracownik socjalny 3 krotnie monitorował środowisko wspólne z kuratorem sądowym wykonującym orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich. Celem wspólnych wizyt było sprawdzenie funkcjonowania rodzin w środowisku, nadzór i opieka nad dziećmi, sposób wywiązywania się z codziennych obowiązków domowych.

Współpraca międzyinstytucjonalnej przynosi wiele korzyści zarówno w zwiększeniu skuteczności udzielanej rodzinom pomocy, jak i wymianie wiedzy i doświadczeń pomiędzy jednostkami i dostęp do wypracowanych standardów. Wzajemne współdziałanie ma również wielki wpływ na zwiększenie

kontroli społecznej nad działaniami pomocowymi prowadzonymi przez podmioty życia publicznego, jak również formalne i merytoryczne zbliżenie do siebie instytucji.

Rozdział 2.

Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym

Najlepszym środowiskiem życia i wychowania dziecka jest rodzina. Istnieją jednak sytuacje niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Wówczas istotną rolę spełnia piecza zastępcza.

Pieczka zastępcza jest formą opieki nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców biologicznych. Jeżeli dobro dziecka jest zagrożone, sąd opiekuńczy umieszcza dziecko w pieczy zastępczej na podstawie odpowiedniego postanowienia. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno nastąpić po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzicom dziecka, o których mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, chyba że dobro dziecka wymaga zapewnienia mu natychmiastowej pieczy zastępczej.

Art.191. ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek ponoszenia opłat za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. Zgodnie z zapisami ustawy, piecza zastępcza sprawowana jest w formie rodzinnej: rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna), rodzinny dom dziecka oraz w formie instytucjonalnej: placówka opiekuńczo-wychowawcza, regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna oraz interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go w pieczy zastępczej ponosi koszty:

-10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

-30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

-50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej na terenie gminy Łask jest powiat Łaski. Koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Łaskim jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

W 2021 roku w pieczy zastępczej przebywało 27 dzieci, w tym:

13 dzieci umieszczonych jest w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej w Łasku,

1 dziecko umieszczone jest w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej w Porszewicach,

8 dzieci umieszczonych jest w spokrewnionej rodzinie zastępczej,

4 dzieci umieszczonych jest w niezawodowej rodzinie zastępczej,

1 dziecko umieszczone jest w zawodowej rodzinie zastępczej.

Na pokrycie kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej w 2021 roku gmina Łask wydatkowała kwotę 296 628,67 zł. W przypadku 17 dzieci gmina Łask finansuje 50% kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej, w przypadku 10 dzieci koszty gminy stanowią 10% ogółu wydatków.

Umieszczenie dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej formie pieczy zastępczej, powinno mieć charakter tymczasowy, być uzupełnieniem pieczy rodzicielskiej i powinno służyć powrotowi dziecka do jego rodziny.

Rozdział 3. Doskonalenie kadry pracowników realizujących zadania Programu

Specyfika zawodu pracownika socjalnego polega na tym, że w praktyce zawodowej realizuje on nie jedną rolę zawodową, a kilka ról, których zakres zależy od specyficznych zadań, jakie pracownik realizuje wobec klienta, instytucji oraz społeczności. Zmieniające się przepisy regulujące pracę jednostek pomocy społecznej jak i zwiększone oczekiwania Klientów korzystających z tejże pomocy, wymagają doskonalenia kadry pracowniczej poprzez udział w różnych kursach i szkoleniach.

W 2021 r. w ramach szkoleń w zakresie realizacji ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w zakresie projektu „Szkolenie kadry pieczy zastępczej” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego realizowanego na zlecenie Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii, pracownicy socjalni Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łasku uczestniczyli w następujących szkoleniach:

1. „Diagnozowanie oraz procedura postępowania w sytuacji zaniechań opiekuńczo – wychowawczych wobec dziecka”. Termin szkolenia od 22.02.2021 do 07.03.2021 r. w szkoleniu uczestniczyło 6 pracowników socjalnych.

2. „Praca z dziećmi przejawiającymi zaburzenia (emocjonalne, zachowania lub zaburzenia psychiczne) i ich rodzinami. Depresja dzieci i młodzieży”. Termin szkolenia od 22.03.2021 r. do 04.04.2021 r. w szkoleniu uczestniczyło 2 pracowników socjalnych.

3. „Kryzys i interwencja kryzysowa – rola asystenta rodziny”. Termin szkolenia od 08.03.2021 r. do 21.03.2021 r. w szkoleniu uczestniczył 1 pracownik socjalny.

4. „Sposoby postępowania w sytuacji kryzysowej” szkolenie współorganizowane z Komendą Wojewódzką Policji w Łodzi w miesiącu marcu 2021 r. uczestniczyło w nim 2 pracowników.

5. „Zachowania autodestrukcyjne młodzieży-samookaleczenia, zachowania suicydalne, zaburzenia odżywiania-symptomy i ewentualne rozwiązania”, termin szkolenia od 22.03.2021 r. do 04.04.2021 r. w którym uczestniczył 1 pracownik socjalny.

6. „Jak skutecznie budować system wsparcia rodziny”, termin szkolenia 04.04.2021 r. uczestniczył 1 pracownik socjalny.

7. „Alkoholizm, narkomania jako jedno z problemów uzależnień, praca z osobami uzależnionymi i ich rodziną.” 13 pracowników socjalnych

8. „Procedura Niebieskiej Karty. Praktyczna wiedza z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie” w szkoleniu uczestniczyło 11 pracowników.

9. „Przeprowadzanie rodzinnego wywiadu środowiskowego” szkolenie przeprowadzone zostało w dniu 15.11.2021 r. przez Fundację Polskiej Akademii Nauk, w którym uczestniczyły 2 osoby.

Z uwagi na pandemię koronawirusa pracownicy uczestniczyli głównie w w szkoleniach on-line.

Monitoring i ewaluacja Programu

Każda rodzina codziennie boryka się z różnymi problemami, które trzeba pokonywać. Są rodziny, które potrafią sprostać obowiązkom, pomyślnie rozwiązując własne problemy, lecz są też takie, które nie potrafią w pełni realizować swoich funkcji i rozwiązywać różnorodnych sytuacji kryzysowych. Trudne warunki materialne, nierozwiązane problemy, niedostatki w zakresie spełniania przez rodzinę funkcji opiekuńczo-wychowawczej, ograniczenia w zaspokajaniu wielu potrzeb, narastanie sytuacji konfliktowych to źródła wielu negatywnych zjawisk, które najczęściej wymagają ingerencji zewnętrznej.

Głównym założeniem Programu Wspierania Rodziny w Gminie Łask na lata 2019-2022 jest wspieranie wszystkich rodzin i dzieci zamieszkających na terenie miasta i gminy Łasku, a w szczególności rodzin doświadczających problemów opiekuńczych, zagrożonych

umieszczeniem dzieci w rodzinie zastępczej lub pieczy zastępczej oraz rodzin, którym zostały odebrane bądź ograniczone prawa rodzicielskie. Celem głównym programu jest wspieranie rodzin poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Monitoringiem „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Łask na lata 2020 – 2022” zajmuje się Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasku na podstawie pozyskiwanych informacji i danych otrzymanych od podmiotów uczestniczących w realizacji poszczególnych zadań. Celem prowadzonego przez ośrodek bieżącego monitoringu jest obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiały się podczas realizacji poszczególnych zadań.

W związku z szerokim zakresem potrzeb jakie przejawiają rodziny obciążone trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, realizator oraz partnerzy Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Łask obejmowali rodziny wszechstronnym wsparciem. Podejmowano szereg działań na rzecz zwiększenia poczucia bezpieczeństwa socjalnego rodzin, ograniczania zjawisk patologii społecznej, minimalizowania negatywnych zachowań oraz tworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka w ramach swoich kompetencji.

Rodziny zamieszkałe na terenie miasta i gminy Łasku objęte były różnymi formami pomocy finansowej, z zakresu pomocy społecznej jak i świadczeń socjalnych, pomocą rzeczową, jak również w postaci usług opiekuńczych. Rodziny wychowujące dzieci w wieku szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w stosunku do swoich dzieci, mogły otrzymać pomoc w zakresie organizowania dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, zaburzeń zachowania itp. Rolę tę na terenie naszej gminy pełni placówka wsparcia dziennego wraz z filiami. Jednak z uwagi na pandemię koronawirusa, w pierwszym półroczu placówki te miały zawieszoną działalność. Dzięki współpracy z Fundacją Aktywnego Kształcenia i Rekreacji Salix, 22 dzieci z rodzin objętych wsparciem przez tut. ośrodek część wakacji spędziło na zorganizowanych półkoloniach. Współpraca ze Stowarzyszeniem Wiosna, zaowocowała pomocą dla 5 rodzin z dziećmi w postaci „szlachetnej paczki”, a 32 Baza Lotnictwa Taktycznego w Łasku ponownie obdarowała paczką Bożonarodzeniową jedną z rodzin niewydolną wychowawczo. W okresie przedświątecznym 10 rodzin wielodzietnych i niepełnych, otrzymało pomoc finansową w postaci Bożonarodzeniowych paczek żywnościowych przygotowanych przez ośrodek pomocy.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasku systematycznie prowadzi interdyscyplinarne działania skierowane do rodzin wychowujących dzieci, a zwłaszcza rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą, ubogich i zagrożonych ubóstwem, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, wykorzystując wsparcie ze strony wszystkich służb i instytucji pracujących na rzecz dziecka i rodziny, tj. sądu, policji, służby zdrowia, placówek oświatowych. Pandemia koronawirusa również w 2021 roku w pewnym stopniu ograniczyła realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Łask, głównie w zakresie szeroko pojętej pracy środowiskowej, świadczonej dla rodzin w bezpośrednim miejscu ich zamieszkania.

Współczesnej rodzinie potrzebna jest pomoc wielostronna, dlatego tak ważnym jest budowanie w ramach realizowanego Programu odpowiedniego systemu monitoringu rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej. Pomimo panującej pandemii sprzyjała temu celowi międzyinstytucjonalna wymiana informacji, wzajemnego wsparcia i przez wiele lat wypracowanych form współpracy. Jednocześnie wskazana jest w latach następnych dalsza kontynuacja oraz w miarę potrzeb rozszerzanie działań i wzajemnej współpracy instytucjonalnej. Jak można wnioskować, w obecnych czasach koniecznością staje się współdziałanie wielu służb i organizacji działających przede wszystkim na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie dla takich rodzin. Wskazane jest podejmowanie wspólnych działań profilaktycznych oraz wspomagających.

Rodziny zagrożone kryzysem wymagają specjalistycznego wsparcia w formie poradnictwa m.in. prawnego, psychologicznego, w zakresie uzależnień oraz terapii indywidualnej, grupowej i rodzinnej. W naszej gminie funkcjonuje Punkt Konsultacyjny, który oferuje bezpłatne poradnictwo i terapię. Mieszkańcy zostali zabezpieczeni w kwestii porad prawnych, sytuacji trudnych, związanych z przemocą, uzależnieniami czy problemami rodzinnymi. Z dokonanej analizy potrzeb jak również wniosków specjalistów zatrudnionych w Punkcie Konsultacyjnym w Łasku wynika, że panująca pandemia koronawirusa spowodowała nasilenie pewnych problemów w rodzinach, jak i powstanie nowych, nieprzewidywanych w programie potrzeb, związanych z: lękiem o zdrowie a nawet życie, problemów zdrowotnych, kłopotów z edukacją dzieci zadaniami w nadzabianiu przez dzieci zaległości szkolnych, problemami z zabezpieczeniem fachowej pomocy w nadzabianiu przez dzieci zaległości szkolnych, problemami z zabezpieczeniem dla nich opieki. Sytuacja ta jak obserwujemy powoduje wzrost zapotrzebowania na specjalistyczną pomoc dla rodzin i dzieci ze strony psychologów i psychoterapeutów. Mając na celu wzmocnienie rodzin niewydolnych wychowawczo, niezwykle ważnym jest zatrudnienie asystenta rodziny, którego zadaniem będzie prowadzenie bezpośredniej i systematycznej pracy z rodzinami borykającymi się z problemami opiekunów – wychowawczymi. W związku z powyższym, widzimy potrzebę zatrudnienia w strukturach ośrodka psychologa i asystenta rodziny. Kolejną potrzebą staje się także uruchomienie programów pomocowych skierowanych bezpośrednio do rodziców w zakresie podnoszenia ich umiejętności i kompetencji rodzicielskich.

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasku cały czas poszukuje nowych form pracy z rodziną, po to aby rodzina potrzebująca wsparcia otrzymała konkretną pomoc oraz aby jakoś żyła z rodziną, miała coraz lepszy wymiar. W tym celu ważne jest wspieranie kadr zajmujących się pomocą w rodzinie, zapewniając pracownikom dostęp do ciągłego podwyższania swoich kwalifikacji, wiedzy i umiejętności przez udział w szkoleniach, warsztatach, seminariach itp. Pracownicy MGOPS w Łasku w 2021 r. uczestniczyli w takich szkoleniach głównie on-line.

Działania podejmowane w ramach Programu przyniosły oczekiwane efekty, dlatego też mając na uwadze skuteczność w udzielaniu pomocy rodzinom a zwłaszcza rodzinom niewydolnym opiekunów – wychowawczo, konieczne jest utrzymanie dotychczasowego kierunku działań, a przede wszystkim wysokiej aktywności pozostałych instytucji i organizacji mających w swoich zadaniach pracę z rodziną.